

bnfr.no

post@bnfr.no

Til

Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

postmottak@kmd.dep.no

Kopi:

Liv Kirstine Mortensen

Liv-Kirstine.Mortensen@kmd.dep.no

Bærum Kommune

post@baerum.kommune.kommune

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

fmoapostmottak@fylkesmannen.no

Bekkestua dato: 05.04.2016

**STORØYKILEN SJØFLYHAVN. KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTETS BEFARING 14. MARS 2016
-ET OPPSUMMERENDE INNSPILL FRA NATUR- OG
FRILUFTSORGANISASJONENE**

Vi viser til møtet og befaringen 14. mars.

Miljøverndepartementet tok i brev av 08.12.2012 innsigelsen fra Fylkesmannens miljøvernavdeling til følge, og avgjorde at sjøflyhavna måtte flyttes fra Storøykilen. Befaringen 14.mars var et resultat av at Bærum kommune som "svar på" departementets avgjørelse, utarbeidet en reguleringsplan avgrenset til en omløsering av sjøflyhavna i Storøykilen. Planen endret ikke grunnlaget for Fylkesmannens vurdering, innsigelsen ble opprettholdt og planen sendt KMD for endelig avgjørelse.

Ut fra Bærum kommunes håndtering av Miljøverndepartementets avgjørelse, kommunens saksbehandling og de innspill som ble presentert under befaringen vil vi, organisasjonene som har undertegnet dette brevet, legge fram noen merknader.

Hovedpunkter i sakshistorien.

- ✓ Da Fornebu ble nedlagt som hovedflyplass i 1998, ble det samtidig bestemt at all flyvirksomhet knyttet til Fornebulandet skulle opphøre, og de ulike foretak/organisasjoner i området fikk tilbud om relokalisering andre steder, bl.a. Notodden. Kilen sjøflyklubb valgte likevel å bli i Storøykilen.
- ✓ Bærum kommune vedtok 05.11.2008.reguleringsplan for område 14 og 15 (konf. kommunedelplan 2 Fornebu) med sjøflyhavn. Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Oslo og Akershus fremmet innsigelse til sjøflyhavna, og saken ble sendt Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse. I brev av 08.12.2012 gjør Miljøverndepartementet inngående rede for grunnlaget for konklusjonen om at sjøflyhavna må tas ut av planen. Sjøflyhavna er lokalisert på statlig ervervet friluftsområde og Departementet konstaterer at Direktoratet for naturforvaltning, har sagt opp leieavtalen med Kilen sjøflyklubb med frist for opprydding innen 01.09.2015. Miljøverndepartementet konkluderer med at sjøflyhavna skal avvikles innen 01.01.2015. Avgjørelsen kan ikke påklages.
- ✓ Bærum kommune tar brevet fra Miljøverndepartementet til orientering og utarbeider en reguleringsplan avgrenset til sjøflyhavna med noe omlokalisering av areal i Storøykilen. Den reviderte R-plan ble vedtatt 17.06.2015 med innsigelse fra Fylkesmannen.

Bærum kommunestyre går inn for at Kilen sjøflyklubb skal forbli i Storøykilen.

Kommunestyrets vedtak er basert på:

- Kilen sjøflyklubbs virksomhet har stor samfunnsnytte
- En sjøflyvirksomhet på vikende front er avhengig av Kilen sjøflyklubb
- Spredning av sjøflyaktiviteten inne i fjordbassenget er verre enn en sjøflyhavn
- Konflikten sjøflyvirksomhet – naturverdier, våtmarksfugler og friluftsliv er ubetydelig

KOMMENTAR I ETTERKANT AV MØTE OG BEFARING 14 MARS

Sjøflyhavnas beliggenhet

Planområdet ligger i Storøykilen mellom tre naturreservater: Lilløya, Storøykilen og Bjerkholmen/Torvøya. Området vender mot Storøyodden med «blå flagg» badestrand. Landingsstripen (som er tenkt markert med lys) ligger like inntil reservatet Bjerkholmen. Reservatene er opprettet for å bevare viktige vegetasjonstyper og sårbare fuglearter. Naturreservatet Lilløya inkluderer odden, Oslo våtmarksenter - Lilløyplassen, sjøflyhavna og gravplassen. Reservatet er kjøpt av Staten med vekt på nasjonale vernehensyn og allmenne friluftsinnteresser knyttet til bruken av Storøya og omkringliggende rekreasjonsområder. Landingsstripen er smal. Siden landingsretning er betinget av vindforholdene, er erfaringen at flyene benytter mye av kilen til landingsmanøvrering. Av plantegningen framgår at sjøflyplassen er ca. 600 m lang og 25 m bred. Ut fra "Forskrift om utforming av sjøflyplasser" (BSL E 3-4) mener vi at den stripa som er tegnet inn, ikke tilfredsstillende de krav som er fastsatt i forskriften bl.a.: konflikt med annen trafikk på vannet, flystripas orientering i

forhold til herskende vindretning og behov for alternativer ved rektangulær flystripe og krav til flystripe der det skal drives skoleflyving. Vi kan ikke se annet enn at sjøflyplassen i Storøykilen, i praksis, vil bruke mer areal enn de 600mx25m som er avmerket på plankartet og at Storøykilen heller ikke har areal nok til å tilfredsstillе forskriften for sjøflyplasser.

Vedlagt følger et kart som viser hele det berørte området og der det statlige sikrede området, grav- og urnelunden, Oslo vårmarscenter- Lilløyplassen samt sjøflystripa er tegnet inn.

Vi er i etterkant blitt gjort kjent med at Bærum kommune vil kjøpe arealet som skal bli grav- og minnelund, driftsveien til denne – der bl.a. stømledninger og vanntilførsel skal graves ned, samt noen mindre arealer mot Holtekilen og en turvei i området. Det fremgår ikke av dokumenter vi er kjent med, hvem som skal dekke utgiftene til vei, vann og strøm til den påtenkte nye sjøflyhavnen.

Konflikten sjøflyhavn - fugl

Sjøflyhavna ligger nær opp til tre reservater for våtmarksfugler. Det har framkommet ulike påstander om fuglenes reaksjon på sjøflyene. I Rådmannens saksutredning blir det framstilt som om det er liten/ingen konflikt sjøfly – fugl. Under presentasjoner på møtet og under befaringen 14. mars framsto representanter for kommunen og sjøflymiljøet som om de med stor sikkerhet visste at det var et "harmoniforhold" sjøfly – fugl samt at sjøflyvirksomheten beskyttet fuglene mot menneskefaren. Disse påstandene er i motstrid med den fagkunnskap ornitologene og Fylkesmannens miljøvernnavdeling bygger på. Sky og sårbare fuglearter blir skremt av sjøfly, og bevegelser skremmer betydelig mer enn støy. Forstyrrelser er spesielt kritisk i trekkperiodene, i hekketiden og før fugleungene har lært å fly. Disse fuglene befinner seg i selve Storøykilen og i de tre reservatene. Blant de sårbare og sjeldne fugleartene kan nevnes flyktende arter som ærfugl, toppand, kvinand, sjøorre, siland, gravand, krikand, lomvi, gråhegre og sniper. Av vadefugler på mudderflatene er det i første rekke tjeld, dverglo, rødstilk og gluttsnipe. Dessuten er det sandlo, myrsnipe og brushaner der under høsttrekk og temmincksnipe og vipe under vårtrekk.

Både ornitologene og Fylkesmannens miljøvernnavdeling har pekt på at menneskelig ferdsel kan reguleres med sikte på å hindre forstyrrelse av fuglelivet i kritiske perioder.

Forholdet til sikkerhet:

Området på og rundt Storøyodden er et meget brukt friluftsområde med badeplass. Sjøen rundt både Storøyodden og Lilløyodden er mye trafikkert av båter av alle slag, ikke minst av små seiljoller som har dette som øvingsarena. Unntaket er innerste delen av Storøykilen, der det er meget grunt og gjørmebunn, ikke egnet for båter og badende, men svært godt egnet for våtmarksfugl. Når det hittil ikke har skjedd ulykker mellom badende, båtfolk og sjøfly, må det skyldes at de fleste er redde for flyene – som dermed oppnår å få store sjøarealer for seg selv – i et svært begrenset friluftsområde. Med den store tilflyttingen til Fornebu, med stadig flere fritidsbåter i Holtekilen, økt antall padlende og stadig nye måter å bruke vannet

på, vil tettheten av ferdsløse i samme område som sjøflyene tar av og lander, øke betraktelig. Da blir det ikke holdbart å vise til alle årene uten større ulykker med sjøfly involvert. Det er også kjent at det har vært flere nesten-ulykker, men de er ikke meldt til politiet og dermed teller de jo ikke. Storøyoddens «blå flagg»-badeplass er en av de mest benyttede badeområdene i Oslofjorden. Det er innlysende at sikkerhet må ha høy prioritet!

Støyen fra sjøfly er sjenerende

Støy er ikke den store trussel ovenfor fugl, og målt støy ligger under grensen for støy i boligområder. Planbestemmelsene legger opp til at sjøflyvirksomheten ikke skal forstyrre gravferdsseremonien, men flystøy vil være uforutsigbare brudd i freden som er viktig for mange av dem som søker gravlunden. At opplevelse av stillhet er en vesentlig kvalitet ved attraktiv friluftsliv er, omfattende dokumentert.

Kilen sjøklubbs virksomhet er ikke av så stor samfunnsnytte at det berettiger en prioritering på bekostning av grav- og urnelundens kvalitet, naturverdier, fugleliv og friluftsliv?

I planbestemmelsenes §2.1 heter det at kommersiell drift av sjøflyvirksomheten ikke tillates, og samfunnsnyttene av denne kategorien virksomhet kommenteres ikke ytterligere. Uttalelser og rapporter det vises til, omtaler sikkerhet, beredskap, overvåking og nytten av tilbud om rekruttering/opplæring av kommende flyvere. Rapportene er generelle og omtaler ikke sjøflyklubbens faktiske rolle/innsats. Den faktiske situasjon når det gjelder behovet for rekruttering/opplæring av flyvere, og hva sjøklubben bidrar med her, sies det ikke noe om.

Hvis Kilen sjøflyklubbens samfunnsnytte, knyttet til sikkerhet, beredskap og overvåking, skal tillegges vekt, må dette vurderes i forhold til hvilken rolle sjøfly vil ha i denne tjenesten i Østlandsområdet. Og det må konkretiseres på hvilken måte/hvilken rolle Kilen sjøklubb vil ta ansvar i denne tjenesten. Dette er ikke omtalt i saken. Hvis sjøflyklubbens rolle/innsats er avhengig av at "noen" vet om en sjøflypilot som kanskje kan være beredt til å fly, kan ikke dette tillegges vekt som samfunnsnyttig rolle i sikkerhet, beredskap, overvåking.

Kilen sjøflyklubb driver en fortjenestefull virksomhet med opplæring, vedlikehold og god miljøskapende virksomhet. Men når klubben utgjør det alt vesentlige av sjøflymiljøet på Østlandet blir dette, nødvendigvis, en intern virksomhet. Rapportene peker alle på at sjøfly er på vikende front, og i Østlandsområdet vil sjøfly ikke vil ha noen rolle av betydning innen sikkerhet, beredskap, overvåking. Det vises til overordnede myndigheter, inkludert Samferdselsdepartementet, men det er ingen signaler om noen som erkjenner ansvar for å opprettholde sjøflykompetanse inkludert tildeling av ressurser og/eller hvilken etat som har/bør ha et slikt ansvar.

Konklusjonen er at Kilen sjøflyklubb driver fritidsaktivitet, og gjennom klubbvirksomheten opprettholder kompetanse, skaper godt miljø og gir attraktive opplevelser for

medlemmene. Det er dette som må være premisset når klubbens ønsker om at sjøflyhavna skal forbli i Storøykilen skal vurderes mot de negative konsekvenser havna skaper for grav- og urnelunden, natur og friluftsliv. Og sjøfly som fritidsaktivitet må være premisset for kommunens vurderinger dersom den ønsker å ta ansvar for lokalisering/relokalisering av havna.

Ikke dramatiske konsekvenser av å legge ned sjøflyhavna i Storøykilen, alternativ lokalisering av en sjøflyhavn

Av saksframstillingen er det høyst diffust hvilke arbeid som egentlig er gjort for å finne alternativ lokalisering for en sjøflyhavn i Østlandsområdet. Bærum kommune bestilte en utredning om samfunnsmessige konsekvenser av spredt sjøflytrafikk, og Luftfartstilsynet legger i sin uttalelse vekt på at spredning av sjøfly til private brygger minker muligheten for tilsyn og kontroll og øker risikoen for uønskete hendelser. Utredninger og uttalelser synes å være basert på at det er en udiskutabel /"grunnlovfestet" rett å drive sjøflyvirksomhet i indre deler av Oslofjorden. I 1977 vedtok Stortinget "Lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag". Loven hadde omfattende konsekvenser for vannbaserte motoriserte aktiviteter. Stortinget fant det likevel riktig å etablere en regulering som grep sterkt inn i nevnte aktiviteter.

Strender og de strandnære vannflatene i indre Oslofjord blir svært intensivt brukt i friluftsyemed av en befolkning som vil øke svært mye de kommende år. Isteden for bare å tenke at alternativet til sjøflyhavn er at sjøflyene skal spres ut over i disse sårbare fjordområdene, vil det være langt mer framtidsrettet og strategisk å ta utgangspunkt i naturverdiene og hvor viktig den indre del av fjorden er for allmennhetens friluftsliv, og med dette som premiss, etablere en regulering med formål å avskjerme nærmere angitte områder av indre Oslofjord for sjøfly.

Det hevdes at Kilen sjøflyklubb opprettholder en sjøflykompetanse i organiserte former av stor betydning i hele Østlandsområdet/nasjonalt. Da bør det også gjøres søk etter sjøflyhavn i hele Østlandsområdet. Og en må spørre om hva kan bli resultatet av at sjøflyhavna flyttes fra Storøykilen, og etableres utenfor de mest brukte områdene i indre Oslofjord? De gledelige konsekvensene for natur og friluftsliv er udiskutable. Hovedparten av dagens medlemmer må basere seg på en reiseavstand for å utøve sin fritidsaktivitet med sjøfly. Relokaliseringen kan føre til ny rekruttering i tillegg til dagens medlemmer - det må være bra? Dagens medlemmer kan falle fra, og det kan tenkes at sjøflyvirksomheten går ytterligere tilbake. Da må luftfartsetatene, med Samferdselsdepartementet på toppen ta konsekvensen av sine "tunge" argumenter og avsette midler til å opprettholde en profesjonell kjerne av sjøflyvere med base i et område uten konflikt med naturverdier og friluftsliv.

SAKSBEHANDLING EN AV "SJØFLYHAVNA" TAR LITE HENSYN TIL KUNNSKAP OG HAR IKKE SAKLIG GRUNNLAG FOR KONKLUSJONER OG FORSLAG

Viktige saksopplysninger og dokumenter følger ikke saken

Saksframlegget til 1. gangs behandling i Plan- og miljøutvalget (13.09.2007), og høringsutkastet inneholdt en utfyllende oversikt over vedlegg. Vi går ut fra at dette materialet ble oversendt Miljøverndepartementet og i dag er kjent for KMD. I andre runde av saken (2014-2015) har Rådmannen summarisk referert høringsuttalelser og et utvalg av vedlegg (konf. saksgjennomgangen nedenfor).

Rådmannen unnlater å legge fram innspill fra egen avdeling, Natur og Idrett, som har det faglige ansvar for forvaltningen av det statlig ervervede området, herunder ansvar for anlegg og drift/skjøtsel av den nye grav- og urnelunden som skal etableres på dette området.

Saksbehandlingen i 2007.

I saksframlegg til Planutvalget legger Rådmannen fram fagkunnskap og vurderinger av nasjonale mål og retningslinjer, verneplaner og kommunedelplan 2 for Fornebu og veier dette opp mot konsekvenser av sjøflyvirksomheten. Rådmannen konkluderer med å foreslå at sjøflyhavna, av hensyn til natur og friluftsliv, tas ut av planen. Grunnlaget for Rådmannens konklusjon er Bærums ansvar for forvaltning av et svært viktig naturområde med til dels unikt naturmangfold, de friluftskvaliteter området har og dets betydning for en stor befolkning. I den politiske behandlingen i Plan- og miljøutvalget ble det vedtatt at sjøflyhavna skulle tas inn i høringsutkastet. Planen med sjøflyhavn ble senere vedtatt i kommunestyret.

Saksbehandlingen i 2014 og 2015

I saksframlegg til 1. gangs behandling i Planutvalget 23.10.2014 heter det "*Rådmannen konkluderer med at naturverdiene og sjøflyhavna kan opprettholdes side om side*". Konklusjonen bygger på en saksframstilling med stor vekt på dokumenter og uttalelser som går inn for at sjøflyhavna skal forbli i Storøykilen. I saksframstillingen legges det ikke fram kunnskap eller nye vurderinger av mål og retningslinjer for forvaltning av natur- og friluftsverdier som gir faglig grunnlag for at Rådmannen kommer fram til en annen konklusjon enn 7 år tidligere.

Rådmannen følger opp denne vinklingen i saksframlegg til Planutvalgets 2. gangs behandling (møte 21.05.2015). Saksframlegget framhever sjøflyvirksomhetens store samfunnsnytte og de samfunnsmessige uønskete konsekvenser av spredt sjøflytrafikk. Det gjøres også et viktig poeng av "alarmerende" informasjon om at sjøflyaktiviteten i Østlandsområdet er på vikende front.

Rådmannen refererer bare summarisk faglige argumenter mot sjøflyhavna i Storøykilen, Saksframstillingen har ingen referanser til, analyse, drøfting og/eller vurdering av det omfattende materialet fra prosessen som fant sted 7-8 år tidligere. Fylkesmannens faglige begrunnelse for å opprettholde innsigelsen er ikke vedlagt saken. Det gis et summarisk

referat av kritiske merknader og de "saksbehandles" ved å henvise til at Planutvalget ønsker ny behandling. Det redegjøres for at det er strid om det er Miljødirektoratet eller kommunen, med delegert ansvar for de statlige ervervede områder, som har myndighet til å si opp avtale med sjøflyklubben. Det sies ikke noe om kommunes ansvar som forvalter av de store natur- og friluftsverdiene i området, eller det ansvaret kommunen har for det verdifulle området den forvalter på delegert myndighet fra direktoratet.

På denne bakgrunn er konklusjonen i saksframlegget at:

"Rådmannen anbefaler planforslaget grunnet manglende alternativ plassering og at det får store konsekvenser for sjøflymiljøet i Norge ved en nedlegging.

Selv om det er store naturverdier og friluftssarealer i området mener rådmannen at sjøflyhavn kan innpasses som foreslått i planforslaget".

Basert på en saksframstilling som, ut fra anerkjent rollefordeling fagadministrasjon - politikere, langt fra gir "best mulig" grunnlag for beslutninger, anbefaler Rådmannen, i realiteten, at sjøflyhavna skal gis en tydelig overordnet prioritet.

Rådmannen prøver å understøtte denne prioriteringen gjennom å konkludere med at konflikten sjøflyhavn - natur og friluftsliv er av liten betydning. Dette gjøres ved at Rådmannen, uten grunnlag i faglig kunnskap "mener" at sjøflyhavna kan innpasses (konf. også ovenfor der Rådmannen, på tvers av fagkunnskapen, "konkluderer med at naturverdiene og sjøflyhavna kan opprettholdes side om side")

Med hilsen

Bærum Natur- og Friluftsråd

Naturvernforbundet i Bærum

Rigmor Arnkværn (sign)
leder

Björg Petra Brekke (sign)
leder

Kopi til

Oslofjordens Friluftsråd
Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus
Oslo Våtmarkssenter Lilleøyplassen
Fornebulandet Vel